

Мар'яна Ангелова,
завідувач НВМ тележурналістики
Факультету журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Mariana Anhelova,
Head of the EPW of television journalism
Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv University
Email: m.anelova@kubg.edu.ua

DOI: <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2022.2-14.1>

«АСТУДІЯ». ДЕСЯТЬ РОКІВ ПРАКТИКИ ЗАРАДИ ВИЩОЇ ЯКОСТІ

«ASTUDIO». TEN YEARS OF PRACTICE FOR HIGHER QUALITY

Цього року навчально-виробнича майстерня тележурналістики Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка відзначає свій десятирічний ювілей. Цей підрозділ було засновано у 2012 р. як лабораторію з ініціативи ректора Київського університету імені Бориса Грінченка, професора, доктора філософських наук Віктора Огнев'юка. Саме він, видатний акмеолог та педагог, і дав креативну назву — *Астудія*, у якій закладено основну працю Бориса Грінченка — Словник — та сутнісну домінанту навчання — студентоцентризм. Згодом виник і слоган підрозділу — «Навчаємо телебачення від А до Я». Він якнайкраще відображає головний принцип методології навчально-го процесу — здобуття знань і навичок під час створення медійних продуктів. Ідеться про набуття останніх не лише по вертикалі — від простого до складного, а й по горизонталі — оволодіння великою кількістю інструментів, що допоможуть опанувати різні телевізійні жанри. Цей принцип інтегровано в структуру навчальних дисциплін, викладання яких підтримує Астудія. Кожен із майстрів-педагогів використовує власні напрацювання, досвід та методику на класичних засадах — засвоєння теорії і застосування її на практиці, закріплення навичок аж до їх глибокого осмислення з метою подальшого професійного відтворення популярних у медіа форматів. Зокрема, для навчальної дисципліни «Тележурналістика» цей принцип застосовано так: 1) студенти слухають курс лекцій, формують відеокейс із референсами-зразками

на певну тематику, за завданням викладача на власний розсуд створюють аналог ефірного продукту, який вважають найцікавішим і найдосконалішим, презентують і колективно обговорюють кожен твір на переглядовому семінарі; 2) викладач пропонує студентам тематичний тренінг-імпровізацію, який імітує створення пілотного проекту майбутнього твору. У такий спосіб напрацювання критеріїв відбувається й закріплюється в кілька етапів. Далі студенти виконують завдання зі створення медіатору певного формату, який вже випробувала Астудія у власних проектах. Таким чином студенти можуть побачити зразки, які вже опанували їхні попередники, й скористатися перевіреним ефективним алгоритмом виконання завдання — «Бери, роби, пишайся!».

Мовою навчальних методик майстерня дає змогу кожному студенту: безпосередньо взяти участь у виробничому процесі виготовлення аудіовізуального контенту, пройти шлях творця від задуму до втілення, протестувати реакцію аудиторії на свій твір після його публікації у запропонованих підрозділом проектах. Медійні проекти Астудії — це цілісне інтернет-середовище з такими складниками, як сайти, сторінки в соціальних мережах «Фейсбук», «Інстаграм» та ютуб-канали.

Саме студенти є авторами медіапроектів Астудії, на основі яких також успішно здійснюються захисти бакалаврських та магістерських дипломних робіт. Знаковими проектами майстерні є: «СловОпис» (популяризує українську мову), «ЖИВЕ МІСТО.КИЇВ» (досліджує

Київ), нині — «ДІТИ ПРОТИ ВІЙНИ» (збирає та популяризує твори дітей про війну й мир у складній технології віртуальної реальності), «ІСТОРІЇ» (допомагають скласти захопливі розповіді про сутнісне). Усі ці проекти реалізують головну місію нашого Університету — «Служити людині, громаді, суспільству!». Вони досягли популярності, успіху, загальногo визнання та навіть грантової підтримки завдяки синергії всього колективу Університету Грінченка.

У цих проектах під час навчання й проходження практики студенти отримують змогу створювати та публікувати за визначеною рубрикацією такі твори: відеоблог «МОЄ УЛЮБЛЕНЕ СЛОВО»; відеопоезії майстрів слова; відеоесе «Мислю, отже, я...», «Київ, люблю і ненавиджу», «Моє місто», «ЖИВИ ЛІТЕРИ», «Символи Незалежності», «Інше життя. Війна»; опитування на актуальну тему; портретне інтерв'ю «Сімейна легенда», «Вони. Грінченківці»; серію студентських ток-шоу, які виходять у режимі імітації прямого ефіру; випуски студентських новин «НОВИНКИ ЗА ХВИЛИНКУ», «КОМУНІКАБЕЛЬ»; статті, замітки та візуальний контент для сторінок «Астудія», «СловОпис», «ЖИВЕ МІСТО» та «МаліОК».

Проект «ДІТИ ПРОТИ ВІЙНИ» дає змогу сформувати у студентів навички роботи в інтернет-середовищі, добирати актуальні теми, аналізувати проблеми й події об'єктивної реальності, навчитися коротко та влучно формулювати суспільно важливі послання до аудиторії, оволодіти основами копірайтингу тощо. Певна річ, студенти пропонують і реалізують власні інноваційні відеотвори, зокрема відеогайди чи ігрові короткометражні фільми, анімацію тощо. Інколи зміна медійної, соціальної або навчальної ситуації активізує нові навчальні формати, які не мають аналогів у реальному медіасередовищі. Одним із таких є «Фейкологія» (2016–2017): студенти під час іспиту імітували прямоефірне включення з вигаданої події у придуманому амплуа. Це було в період, коли тему фейків практично не зачіпали в медійному середовищі. У такий спосіб студенти здобули ще й досвід зі створення повідомлень-симулякрів, які імітують журналістські твори й наповнюють їх фантазійним змістом. Кожен студент після проходження курсу зазначає свої враження та рекомендації. Так, один із випускників Андрій Гевко схарактеризував експеримент як такий, що, на його думку, допоміг «отримати щеплення від фейків». Цей новаторський формат здобув перше місце на Всеукраїнському конкурсі студентських телепрограм, який

проводив Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Цей захід надзвичайно сподобався студентам, оскільки в ньому застосовувалися ігрові технології. І це не єдина нагорода астудійців, які беруть активну участь у різноманітних конкурсах, фестивалях та конференціях, виготовляють контент спеціально на конкурсні вимоги, що є додатковою мотивацією.

Десятирічну діяльність навчально-виробничої майстерні засвідчують також відеоекспедиції, здійснені разом зі студентами. Цей інноваційний формат Астудія Університету Грінченка реалізувала першою з-поміж усіх українських закладів вищої освіти. Пізніше ініціативи запозичили Український католицький університет та Національний університет «Києво-Могилянська академія». Переваги такого формату очевидні: група студентів на чолі з викладачем створює багатокомпонентний твір — тележурнал, телефільм або серію відеоблогів у режимі виїзного творчого відрадженьня; усі студенти мають однакове оснащення (комплект ТЖК: камеру, штатив, звук, світло), завчасно отримують і планують відеотвір; записують відео у певній місцевості в режимі онлайн. Саме так були створені телефільми «Не звірі ме...» (Асканія Нова, що на Херсонщині), «Обійняти дерево» (Закарпаття); мультфільм «Родина Руденків»; репортажі «Одним кадром»; короткометражний ігровий фільм «Зона без доступу» (Святогірськ), «Ігри дітей України» (Межигір'я); серія «Корінні слова» (Кам'янець-Подільський, Хотин, Пирогово, Мар'янівка, Яготин, Канів). Усі вони здобули високу професійну оцінку на конкурсах та фестивалях молодіжної творчості.

Десять років практичної діяльності навчально-виробничої майстерні «Астудія» потребують теоретичного узагальнення в окремій науковій праці її досвіду, репрезентованого в різних аспектах:

- 1) визначення ефективних навчальних методик в умовах ситуативних і глобальних викликів до професій комунікативної групи — журналіста, видавця, рекламіста, менеджера інформаційних потоків та ін.;
- 2) організації ефективного навчання із застосуванням змішаної та дистанційної технологій передавання знань і навичок відповідно до сутнісної зміни власне телебачення, яке активно транспортує свої формати в аудіовізуальний контент інтернет-середовища;
- 3) детального опису зrealізованих медіапроектів та інноваційних форматів практичної діяльності;

4) розкриття засадничих принципів діяльності (колективної відповідальності за твір, що реалізується у створенні тимчасових творчих колективів, які об'єднують у собі представників різних телевізійних спеціальностей; рівного ставлення, що проявляється у вільному доступі до матеріально-технічної бази студії, надання камер, звукового обладнання, можливостей для відеомонтажу тощо; варіативності, яка дає змогу студенту вибрати не лише актуальну тему, а й доступний для нього в той чи інший проміжок формат її втілення; професійного патронату, творчого супроводу робіт студентів, що його надають майстри студії, які «ведуть» створення медійного продукту від задуму до втілення; вимірюваності творчого результату, що здійснюється завдяки чітким

критеріям завдання, наявним зразкам, спільному плануванню та колективному обговоренню здобутого в результаті навчання контенту).

Слід зазначити, що досвід останніх років щодо дистанційної роботи зі студентами, які працювали віддалено й мали змогу користуватися лише власними технічними засобами — мобільними телефонами та програмами монтажу, непрофесійним звуковим обладнанням, коли ток-шоу відбувалося онлайн в програмі “ZOOM”, не тільки не спростував ефективність пропонуваного для навчання методик, що відповідають викликам сьогодення, а й, навпаки, довів дієвість базових принципів діяльності навчально-виробничої майстерні «Астудія».

Надіслано до редакції: 12.12.2022 р.